

## Abonamentul

Pentru monarhie:  
Pe an 12 cor.,  $\frac{1}{2}$  an  
6 cor.,  $\frac{1}{4}$  an 3 cor.

Pentru străinătate:  
Pe 1 an 18 frcs.,  $\frac{1}{2}$   
an 9 frcs.,  $\frac{1}{4}$  an  
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care  
Sâmbătă.

# Unirea

## Insertiuni

Un şir garmond:  
o dată 14 fil., a doua órá  
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,  
să se adreseze la »Re-  
dactiunea şi Admini-  
stratiunea Unirii»

in  
Blas.

Fóe bisericescã-politicã.

Anul XI.

Blas 8 Iunie 1901.

Numérul 23.

## Unirea şi toleranţa.

(+) O fóe românescã se plânge, în numărul sãu de Rusalii, de cearta confesionalã ce ar purta-o foile mitropoliilor romãnesti, pe cum şi cele done foii eparchiale, din Caransebeş şi Arad. În acelaşi timp inse, chiar în acelaşi numér, bagsam ca să-şi dovedescã imparţialitatea sa în chestii confesionale, ţine să facã nişte „simple constatãri”, prin cari huleşce Blasul, centrul de culturã şi unicul centru glorios al românimeii din Ardeal. Şi macar de ar fi *constatãri*, cele ce se dau sub titlul acesta, dar ele sînt simple — *misticãri*.

Departate de a ne perde liniştea în faţa unei atitudini aşa de inconsecvente, — de a *predica* pace, şi a face rãsbói, — noi vom face la rîndul nostru câteva *adeverate constatãri*.

Sînt nişte fapte, cari se impun; cãci prea sînt multe, prea sînt frapante, şi prea ignorate de aceia, cari dupã un vechiu obicei, vor să poseze drept pãciuitoarii Romãnilor în chestii confesionale, pe cãnd de fapt aţitã, cu vreme şi fãrã vreme, în tot de una inse cu urã şi dispreţ, în contra bisericii nòstre. Cã noi am fi fanatici, iesuiţi, intoleranţi. Acesta este cuvîntul lor repetit, adese pe ascuns, adese inse pe faţa spus.

Nu este adevãrat. Ne iubim biserica şi neamul mai pe sus de tóte, mai pe sus de noi însine. Iubirea acãsta inse nu eschide nici de cum iubirea acelor fraţi ai nostri pe cari „fatalul destin al istoriei” — dupã cuvîntul nimerit al dlui Onciul, — i-a deosebit de noi prin confesiunea lor religiósã. Simţim inse cu mãhnire şi durere, cã mulţi din aceşti fraţi ţin a-şi manifesta iubirea lor de bisericã tocmai prin ura ce ni-o aratã nouë, şi alţii din ei cred cã implinesc o datorie naţionalã, aţitãnd încã aceasta nenorocitã urã, nãscutã din Bizanţ, nutritã de fanarioti, şi întãritã prin protestanţi.

Faptele vorbesc.

În Cernãuţi, tinerii universitari ascultãtori de teologie ţin să declare *urbi et orbi*, cã ei nu vor participa, nici prin delegaţi la serbãrile ce se aranzã în Graţ întru memoria bunului Român Ghiţă Candrea. . . . Pentru ce? Pentru cã au aflat, au aflat cu *siguritate*, cã pãrãstasul pentru odihna sufletului lui Candrea îl va sevirşi un — *preot greco-unit!*

Da! Un preot greco-unit va slugi parastasul pentru odihna sufletescã a ortodoxului Candrea!

Şi acest fapt nu le convine studenţilor universitari de teologie din Cernãuţi, macar cã dupã principiile lor de toleranţã, cu cari pururea se laudã, ar trebui să se bucure, cã la un act de pietate naţionalã se întãlnesc la rugã cãtrã Dumnezeu tóte sufletele romãnesti, fãrã deosebire dacã ţin la Roma mai mult ca la Bizanţ; în loc să salte cu dragoste de frate pe fratele, care deşi de altã confesiune îşi dã concursul sãu însemnat la un act serbãtoresc naţional; harnicii Romãni, şi bravii teologi ortodoxi de la Cernãuţi protestezã, cu cel mai energic protest factic contra faptului frumos, şi ţin să se declare în vileag, ca tótã lumea românescã să ştie acest lucru! — Er bunii naţionalişti, cari pe noi ne timbrãzã cu titlul de fanatici, intoleranţi, şi alte graţiositãţi, tac. Tac tãcerea peştelui.

Dar mai în primãvarã ce mare tãrãboiul fãceau acelaşi domni contra tuturor uniţilor, tineri şi bẽtrãni, laici şi mireni, pentru cã pãrintele Lauran, acum un an şi mai bine, rãspunse sinodului aradan, cã . . . Ştiţi bine ce a rãspuns! Şi cum ne mai acusau pe toţi, pentru *unul*, pe tema cã nu am voi un lucru, care la venerata Mitropolie din Blas s'a iniţiat şi s'a pus în pracsã mult înainte de a se şti, cã cine va fi azi-mãne în fruntea eparchiei de la Arad.

Alt fapt. — Aceiaşi bunii domni naţionalişti persecutã pãnã la repunere pe un fruntaş al oraşului lor pe simplul motiv, cã e — greco-unit.

În acelaşi timp la Caransebeş un profesor de teologie criticã aspru pe un bãrbat sus pus în ierachia bisericii ortodoxe romãne, fiind cã într'o carte ce a scris (Mitropolia ortodoxã de Dr. Ilarion Puşcariu) numeşte şi biserica Romei *ecumenicã*, şi se necãjeşce foc de ce nu-i zice *eretice*.

Pe cãnd la Lugos blãndul protopresbiter, de alt fel doctor de la Cernãuţi, aflã de bine să publice o voluminósã carte în contra *unirei*, tocmai acum în anul iubilar al acestei epocale *uniri*, şi ţine să reediteze tóte neadevãrurile de mult spulberate, şi tóte acu-sele, de mult zdrobitor combãtute, în contra — „*uniriilor*.”

Er organul eparchiei de Dumnezeu sãntitã a Caransebeşului, redactatã tot

de un doctor de la Cernãuţi, ţine să-şi motiveze adoptarea acestui *barbarism* batjocoritor în limba romãnã, şi drept argument spune o anecdotã cu dracul . . .

„Se zice, — aşa glãsuiesce fóia oficiósã a eparchiei de Caransebeş, — cã Dumnezeu şi cu Sãn-Petru umbiat o datã pe pãmînt şi împãrtia diferite da ruri ómenilor. O datã, ce s'au gãndit ei, ce nu saú gãndit, destul cã au hotãrit să dee ómenilor şi felurite legi (religiuni.) Unora li-a dat legea românescã (greco-orientalã) cu capul Christos, altora cea nemţascã (catolicã) cu papa de la Roma în frunte; altora cea jidovescã în frunte cu Moise, altora cea turcescã cu Mohamed şi aşa mai departe. Dupã ce toţi ómenii de pe pãmînt şi-au avut religia şi cãpetenia numai ce étã, cã vine şi Satana şi se rógã de Dumnezeu, ca să-i dee şi lui cãţi-va credincioşi. Atunci Dumnezeu îi zice: „Unii ie-ţi!” Satana şi-a ales cãţi-va şi cei aleşi şi luaţi de el şi astãzi se numesc „unii!” . . .

Aţi înţeles acum, de ce trebuie să fie batjocoritã limba romãnescului popor, ca să fim batjocoriţi noi, *Romãni* uniţi cu Roma.

Şi toţi acesti domni, cari ast fel se relevãzã atenţiunei publice romãnesti au luat doctoratul în teologie la universitatea din Cernãuţi, la aceeaşi facultate, de la care ascultãtorii ţin să absenteze de lãngã mormîntul lui Candrea, fiind cã acolo se va ruga un preot greco-unit!

Coincidenţã acãsta nu-i vorbã esplicã în cãt-va fenomenul simptomatic, ce am relevat, dar nu-l scusã nici de cum. Mai ales cã la facultatea din Cernãuţi, ca peste tot în Bucovina, Romãni şi Rutenii sînt la olaltã şi una în cele bisericesci. Şi apoi mai ştim şi ce influenţã fatalã esericiãzã aceşti Ruteni asupra întregii masse a poporului român din Bucovina.

Relevãm aceste fapte pentru cã-s triste şi simptomatice. Pe lãngã altele se mai vede din ele un lucru: cã dacã e vorba de intoleranţã, aceea nu în biserica nòstrã, nu în şirurile *Romãnilor uniţi cu Roma*, este a se cãuta.

Dimpotrivã tótã lumea obiectiv judecãtore trebuie să recunoscã, şi mulţi au recunoscut-o de fapt, cã ai nostri nu-s fanatici şi intoleranţi faţa cu fraţii sãi ortocsi.

E şi esplicabil. Ideia bisericii catolice este de aşa, încãt ea ne impune iubire faţa cu toţi, mai ales inse faţa cu cei mai de aprópe, cu fraţii de un sãnge şi o limbã, pe care trebuie să-i iubim, ca pe fraţi, şi trebuie să le voim binele. Mintea sãnetósã ne spune, cã cu dragoste mai mult bine poţi face, de cãt cu ura.

E caracteristica bisericilor acatolice inse, cã manifestatiunea vieţii lor e mai mult negativã. Ea se resumã cu

deosebire în atacarea și batjocorirea bisericii catolice. Ortodoxul veritabil pravoslavnic găsește virtute într-o ură cât mai intensivă a *lătinilor păgâne*. El ține, că e cu atât mai bun ortodox, cu cât mai mult urește și batjocorește pe papistași. Mai ales că *alt fel*, de cât cu dispreț și cu hulă, nu poate sta în fața catolicismului plin de viață și lucrare pozitivă,

Ura acésta a fost moștenit'o Românii de la Greci. Rușii, Rutenii și Sârbii au cultivat'o necutenit. Ungurii protestanți, ca și Sașii, au ațitat'o consecvent în scopurile lor. În timpul mai nou ura acésta a primit un nou impuls de pe la universitățile protestante din Germania, unde mulți tineri, azi fruntași ai bisericii ortodoxe, și-au făcut cu preferință studiile. A mai trebuit, în fine, să vină și impulsul rutenesc din Bucovina ca să completeze a pismei răutate.

Noi *uniți* sub influința *ăstor fel* de curente n'am stat și nu stăm. Din contră actul însuși al unirei a fost un act de mare toleranță. Căci a recunoscut, tu Român, tu popă românesc, crescut în școala acelor uri seculare, că Papa de la Roma nu e Anticrist, ci capul bisericii lui Cristos, urmașul sfântului Petru, și că nu-s eretici catolicii deși au alt rit, alte obiceiuri; apoi că sfânta cuminecătură e cuminecătură sfântă și când se face în azimă nedospită, și că semnul crucei se poate face și de la stânga la dreapta, etc. etc. acestea toate sînt acte de toleranță.

Zămislită ast fel în toleranță unirea nu putea produce de cât ce a produs: legături de dragoste binefăcătoare și împăciuitoare.

**Intoleranții de la Cernăuți.** — Am remarcat scrisoarea, pe care studenții de la facultatea teologică din Cernăuți au publicat în „Deșteptarea“ și prin care vestesc, că nu vor lua parte la festivitățile desvălirii monumentului lui Candrea, pentru grozavul motiv, că acolo va sluji un *preot greco-unit*.

N'am primit nici un răspuns, o manieră, care de altcum e la modă, când prinși pe cineva cu ușa. În același timp inse în „Deșteptarea“ de la 30 Maiu, aflăm o scrisoare-răspuns a tinerimei din Graz, pe care o lăsăm să urmeze în întregime:

„Fraților! Nu putem sci cauza, care v'a îndemnat să recurgeți la opinia publică românească, spre a esplica neparticiparea voastră la serbarea Candrea.

Noi reflectăm numai la partea a doua a declarațiunei:

Serbarea în amintirea regr. Dr. George Candrea — dovedește sentimentele de recunoștință ale națiunei române față cu luptătorii săi. — dovedește cultul luptătorilor martiri.

Caracterul acestei serbări nu e legat nici de dogmele bisericii unite, nici a celei ortodoxe — prin urmare nu este teren, de a se purta luptă pentru supremația confesională — pe cum nici a se isca certe confesionale.

Caracterul serbării e pur național românesc în consonanță cu dogmele intereselor neamului nostru.

Sintem în fața străinătății — și ore nu ar fi bine, ca manifestările să fie espresia unui suflet într'un corp bine încheat românesc? Er dacă acasă capriciile unor persoane au de urmare neînțelegerile, îndușmămirile, acestea au să fie acasă trașate și cel vinovați trași la răspundere.

Este sciut, că la înmormintarea marelui Iancu, au servit preoți de ambele confesiuni române.

Așa de tare să fie acum destrămat organismul nostru, în cât ajuns la o desvoltare, să descășădăm acest act și să ne reîntorcem éra la trecutul desbinărilor?

Credința bisericăscă — este credința noastră națională moștenită din moși-strămoși, dar acésta să fie bineînțelesă.

Și ca să ne folosim tocmai de un ecsemplu clasic din Bucovina: — acolo sînt atât rutenii, cât și frații Români de aceeași confesiune!

Întrebăm: Ce este acel ceva, care vă deosebesce — vă face să stați la luptă pentru existența națională?

Conștiința naționalității — conștiința datorinței de români și în general este cuvîntul „Român“ — de sub a cărui iuteles nu trebuie să ne scótem reciproc.

Ast fel stând lucrurile din nou vă invităm — ca fiind aici cu toții, să ne facem datorința. — Cu dragoste frățească: Tinerimea română din Graz“.

Vor mai tăce dnii de la facultatea teologică și după acésta scrisoare, pe care le-o adresază, nu nisce clerici și încă uniți, ei tineri români, cari cunosc sentimentul poporului român.

## Revistă politică.

**Spania.** Nu peste mult, turburările din Spania se vor repeți. În 1 Iulie se va deschide noul parlament, cu care ocaziune se va ceti și mesagiul regal, care se concipiează acum. Întîinsul se va face mențiune despre ultimele turburări, pe cum și despre autonomia Cataloniei. Căci pe cum este sciut, cei din Catalonia au ținut mai zilele trecute un congres în Tarrasa. Aici stabiliră programul în virtutea căruia provinciile Barcelona, Tarragona, Gerona și Lerida au să formeze un principat independent de guvernul din Madrid. Guvernului îi lasă numai dreptul de a statori dările, de a încheia contractele internaționale, dreptul referitor la armată și la zidirile publice; ér celealalte, cum ar fi încassarea dărilor,

## Feuilleton.

### O scrisoare de la Muselim-Selo\*)

Măicuță dragă, cartea mea  
Găsescă-mi-te 'n pace!  
Pe-aici e vînt și vreme grea,  
Și-Anton al Anei zace  
De patru luni, și-i slab și tras,  
Să-l vești, că-ți vine plînsul,  
Că numai ósele-ău rēmas  
Și sufletul dintr'însul.

Apoi, să știu c'a fost război  
Și mórte-aici, nu șagă:  
Cădea pe dealuri, d'între noi  
Ca frunza mamă dragă.  
Și-acolo 'n deal, cum fulgera,  
Un plumb simții că vine  
Și n'avu loc, cât larg era,  
De cât în piept la mine.

\*) În războiul nostru de la 1877—78 spitalul cel mai apropiat de Plevna era la Mecica. Al doilea pe drumul către Dunăre, era la Muselim-Selo.

Mi-e bine-acum, și-așa socot  
Că nu va trece luna  
Și-oi fi scăpat de-aici de tot  
Dar vezi te rog de una:  
Să nu mai faci cum ai făcut  
S'aduni la tine satul  
De veselă că ți-ai vèzut  
Acasă iar băiatul!  
Să vezi pe-aici și cîungi și-ologi!  
Christos să-i miluiescă!  
Tu mergi la popa în sat, să-l rogi  
O slujbă să-mi cetescă.  
Futeri de nu vei fi avēnd  
De plată, vorba-i lasă  
Că-i voi lucra o zi, ori cînd  
La 'ntorsul meu acasă  
Pe Nuțu vi-l lăsasem mic,  
Cu creștetul cât masa —  
O fi acum ștregar voinic  
Și vă răstórnă casa?  
Făcutu-i-ați și lui la fel  
Căciulă, cum am vrut-o?  
Aveam o piele 'n pod, de miel,  
Dór nu vești fi vindut-o?  
Nevestei mele să-i mai spu  
Să-mi cumpere o cósă,  
Geu veche nu știu este-ori nu-i

Și-o fi acum și rósă  
De cînd rugina scurmă 'n ea.  
Să-mi ved, o dare-ar Sfîntul,  
Cum cade iarba 'n fața mea  
Și-mi bate 'n plete vîntul.

Ea lupte-se cum biet o ști,  
G'asa ne dete sórtea,  
Că și noi ne-am luptat pe-aci  
Cu greul și cu mórtea;  
Dar l-a ajuns și pe Harap  
Blăstemele și plînsul,  
Că noi i ne-am ținut de cap  
Și 'ntraram după dînsul.

Și i-am făcut, măicuță, vînt  
L'am scos de tot din țară  
Măcar stetea pe sub pămînt  
Și nu eșea pe-afară.  
Și-am prins și pe 'mpératul lor  
Pe-Osman nebiruitul  
Că-l împușcase 'ntr'un picior  
Și-așa i-a fost sfîrșitul.

Păi, ne ținea pe semne proști,  
Să-și jóce hopa-tropa,  
Că nu putem să batem osti;  
Dar póte taica popa  
V'a spus de prin gazeturi tot —

„APA MINERALĂ (AMARĂ) FRANCISC IOSIF“ este unicul purgativ-natural și plăcut la gust.

instrucția, administrația să fie în mâinile guvernului provincial. Limba oficială ar avea să fie cea catalonică. Partida guvernului dispune de o majoritate nelăștată și pe lângă aceea mai are nefericirea de a fi divizată în mai multe fracțiuni.

**Muntenegru.** Guvernul păstorilor muntenegrini, de când capul lor politic a intrat, prin căsătorii, în legătură cu puternicii de al Europei, începe să viseze lucruri mari și să fie susceptibil. Nu de mult își făcuse planul aerian de a câștiga pe sâmba sau partea aceea a Macedoniei, carea odinioară aparține la regatul sârbesc, cu toate că marile puteri vecinase impuse micelor state balcanice pace și menținerea stării actuale a Macedoniei. Era mai pe urmă s'a supărat pe Sârbi, a) pentru că guvernul sârbesc a socotit de neacomodat timpul, ca prințul din Muntenegru Mirco, care din partea multora e combinat de fiitorul rege al Sârbiei, chiar acum să-și facă visita în Belgrad, după cum ceruse guvernul din Cetinje; și b) pentru că regele Alesandru în necasurile sale familiare, nu și-a adus aminte să gratuleze la sârbătoria familiară a dinastiei muntenegrine. De aceea atotputernicilor ministrii muntenegrini, pretind de la prințul lor, ca să întrerupă legăturile cu Sârbia.

**Transvaal.** Guvernul englez pentru amăgirea opiniei publice a dispus ca să îi sărăvească din nou telegrame după plac, în care zilnic câte două cete de Buri sînt prinse și câte zece fugărite. Motivul este pentru că Chamberlain vrea

să domnescă și insinuând starea desperată a Burilor, opiniunea publică să se învoiescă ca în fruntea Transvaalului să fie pus Milner, omul lui Chamberlain și urgisitul Burilor.

Despre tractativele de pace dintre Kitchener și Botha, cari au fost fals comentate de ziaristica engleză, în zilele trecute medicul din oștea lui Botha Viereus De Haan a făcut o descriere amănunțită. După el deja prin Iulie 1900 generalissimul Roberts a înștiințat pe Botha, că ar dori să se întâlnească cu dînsul pentru începerea tractativilor de pace. Dar fiind că Roberts spuse că despre independența republicilor nu poate fi vorba, Botha întâlnirea dorită a socotit-o de superfluă. Mai târziu soția lui Botha a cerut pasaport de la autoritățile engleze din Pretoria ca să poată merge la soțul său. Autoritățile engleze i-au promis pasul, cu condițiunea, ca ea să mijlocască la bărbatul său sistarea dușmăniei, dar fiind că dînsa la așa ceva nu s'a angajat și s'a denegat pasul. Auzind generalul Kitchener despre cele întâmplate, a cercat să se întâlnească cu soția neînfrântului general. I-a dat pasul dorit și și-a exprimat dorința de a se întâlni cu bărbatul ei în Standerton. Tot Kitchener i-a mijlocit și trăsura și primire bună pe unde a trecut. Cu solemnitate specială a fost ea primită de ofițerimea din armata lui French. Aceștia înse au fost foarte rău informați despre petrecerea generalului Botha, ei îl credeau înaintea lor, pe când de fapt era la spatele lor. Nu după mult Madame Botha se întâlni cu soțul său general între Ermelo și Carolina. Acesta știindu-și armata în siguranță a și plecat la guvernul Transvaalului, care pe atunci se afla în Tantes-

berg. Guvernul l'a plenipotențat, ca să dea întâlnire lui Kitchener în Heidelberg. În 28 Februar, cale de o jumătate de oră de la Middelburg, Botha a fost întâmpinat de ofițerimea agleză, care l'a însoțit până la cartierul generalului Kitchener, care eșindu-i înainte spre întâmpinare l'a condus de braț în apartamentele sale. Pe generalul Botha l'au însoțit și doi generali de al săi. În decursul convorbirii Botha spuse că trebuie să ocupe terenul idea despre independența republicilor. La ce reflectă Kitchener, că e imposibil, opunându-se la acesta guvernul englez, sfat înse l'a dat, ca să se pună în conțelegere cu guvernatorul Milner, la acesta înse nu s'a învoit Botha, cunoscând pe Milner de un rău voitor al Burilor și de om nedrept. Mai espuse Botha în decursul convorbirii și tânguirile Burilor la adresa armatei engleze, că femeile și pruncii sînt maltracțați, averile lor jăfuite și pe lângă aceea soldații englezi au dat arme Caferilor în contra Burilor. La toate acestea răspuns Kitchener, că nu s'au întâmplat cu scirea lui și că pe venitor va lua măsurile de lipsă. După convorbire, carea s'a terminat, cu aceea că Botha n'a fost aplicat a primi propunerea lui Kitchener, s'a dat un banchet.

Din acestea rezultă: 1. că întâlnirea s'a întâmplat la dorința lui Kitchener. 2. că n'au fost mai multe întâlniri. 3. că n'au legat armistițiul. 4. că Botha nu s'a învoit la predare. Ceea ce se poate vedea mai bine din circulară despre întâlnirea fără rezultat, ce a adresat-o cetățenilor, și carea o termină zicând: Cu cât mai mult suferim din partea inamicului, cu atât mai strins trebuie să ținem la cauza noastră dreaptă. Dumne-

*El cum și-a dat juncanii?  
Acum i-ași cumpăra să pot,  
Dar numai am azi banii.*

*Mă dore 'n piept, dar nu să țip.  
Și-așa mi-e dor de-acasă,  
Și-ași vrea să plec, dar nu e chip  
Că Vodă nu mă lasă.*

*Dar uite, nu e nu știu cât  
O lună chinuită,  
Și-o să te strîng de după gât  
Măicuța mea iubită . . .*

*Așa mi-a spus Ion să-ți scriu,  
Iubescă-ți-l pămîntul!  
Și-am tot lăsat, pîn'o fost via,  
Și-mi țin acum cuvîntul.  
Să te mîngăie Dumnezeu,  
C'usa e la bătae —  
Și-am scris această carte ră  
Oăprarul Nicolae.*

(„Gazeta Săteanului“.)

G. Coșbuc

## Ochiul ca acuzator.

Pe timpul când renunțatul olandez Van Dyck (1599-1641) se afla în culmea creațiilor sale, fu sdruncinat adînc prin veste, că unul dintre cei mai stimați cunosători de artă, amicul său Myrbeer Vandermylen,

fu asasinat în vila sa de lângă Amsterdam. Numai de cât alergă acolo, și bătrânul servitor Jan îl introduse în sala, în care se aședase rămășițele pămîntesci ale defunctului. Pe când contempla el trăsurile scumpe ale amicului, intră în lăuntru un funcționar mai înalt de la poliție. Van Dyck i-și spuse numele și funcționarul, carele cunoștia bine relațiunile pictorului cu adormitul, i-l strinse mîna exprimându-și condolența. Natural, că cea de întâiu întrebare a lui Van Dyck a fost după ucigaș.

Funcționarul strinse din umeri. „N-am aflat încă nice o urmă directă,” zise el.

„Și nu aveți nici chiar o suspiciune măcar?”

„Ba da, și încă cam destul de hotărîtă. Auctorul infamiei nu poate fi de cât decădulul nepot, cel mai de aproape erede al ucisului. Dar numai auctor spiritual, că-cî pe timpul faptei el se afla în Brusele. Adevăratul ucigaș trebuie căutat între cei trei servitori alui Vandermylen. După câte am investigat până acum, nu se poate admite altă concluziune.”

„Cei trei servitori? Bătrânul Jan firesce că dora nu poate veni în prepus?”

„La tot cazul nu poate fi vorba de aceea ca bătrânul, carele se află acum de 20 de ani în casă, să fi fost părtaș la fapta criminală. Dar un criminalist nu poate considera nimic de neprobabil. Cu toate acestea pe bătrânul, pe cum veți, îl lăsăm pe picior liber, pe când ceialalți doi servitori: Pieter și Anton sunt deja arestați. Toți trei negă cerbicos ori ce vină, și singurul indicu este pumnalul, cu care a fost asasinat Vandermylen. Se află în rana mortală.”

Cât-va timp stete pictorul înaintea catafalcului meditănd, apoi se întorse de o dată către polițist: „Scii D-ta, că Vandermylen a fost orb de un ochiu?”

„Nu” replică agrăitul surprins.

„Vrei să scii, pentru ce întreb de acesta? Pentru-că acesta împrejurare poate să conducă la descoperirea asasinului, și înainte de toate te rog, să mă conduci în prinsore și să-mi areți pe servitorii arestați. Și arma ucigașă ași vră bucuros să o ved.”

Câte-va zile după aceea se ținu în vila asasinatului un interrogatoriu judecătoresc. Întăiu a fost dus înaintea judecătorului servitorul Pieter și întreat, de se recunoșce de vinovat. Servitorul vătându-se cădu în genunchi și jură, că pe nedreptul e inculpat.

„Eu înse îți voi demonstra contrariul,” strigă judele, „urmăz-mi.” Intrară în sala laterală, în care tot se mai afla pe catafale cadavrul lui Vandermylen.

„Vină aici aproape,” continuă judele cu voce amenințătoare, „și uită-te în ochiul drept al asasinatului. Veți scii dora-aceea, că asasinul i-și lasă tipul în ochiul victimei sale. Recunoșci-te?”

Sdruncinat cădu servitorul la pămînt. În faptă pe retina ochiului drept, de pe care se împinsese pleopa înapoi, vedu icona sa proprie avîntând pumnalul.

„Acesta-l lucrul satanei,” suspină greț Pieter, „me jur pe toți sfinții, că sum nevinovat.”

„Duce-ți-l de aci!” demăndă judecătorul.

Întocmai aceea-și scenă se repeți cu servitorul Anton. Numai că el arată mai puțină teamă de cât companionul său acuzat,

zeul, în care s'a încredut profetul Daniil aruncat în grôpa leilor, și în care singur avem să ne încredem și noi, de bună samă că ne va ajuta și nouă la timpul și în modul potrivit.

În timpul din urmă cerând președintele Krüger un tribunal ales, care să judece și să termineze războiul din Africa de sud, ziaristica engleză se luptă într'acolo, să arete că un atare tribunal în cazul de față nu pôte avea loc. Motivele sînt, că Transvaalul n'a fost nicî când stat independent, nicî n'a fost reprezentat la conferința din Haaga. Afară de aceea, dacă Burilor le-a trebuit tribunal internațional, care să-l impace cu Anglezii să o fi făcut acesta înainte de izbucnirea războiului, și să nu declare războiul Angliei. Adevăratele motive înse sînt, că fiind întregă opiniunea publică pe partea Burilor, Anglia alegîndu-se tribunal ar trebui să plardă.

Vestile celea mai nouă ne spun despre o nouă învingere a Burilor, întâmplată în apropierea Pretoriei. Vre-o 60 Anglezi ar fi picat în luptă, la vre-o 200 ar fi fost răniți și vre-o 6 tunuri pierdute. De aceea opiniunea engleză începe a se agita din nou.

## Instalarea membrilor

### Veneratului Capitol.

În ziua sf. Rusalii s'a îndeplinit din partea Escel. Sale Dlu Mitropolit instalarea membrilor promovați și noui denumiți în Vener. Capitol din Blaș. Actul festiv s'a servit în biserică catedrală înainte de începerea serviciului divin. Mitropolitul adus cu litie de la reședință, după ce se îmbracă

ma suridea chiar, când jurula nevinovăția sa. Când pe retina ochiului drept a cadavrului i-și vedu în miniatură portretul său avîntînd arma mortiferă, a fost gata cu prezența sa bine simulată până aci. Sdruncinat de un sgârci se svîrcolia la picioarele catafalcului, și după-ce-și veni în orî depuse o fasiune amănunțită. El a asasinat pe Vandermylen la instigare nepotului acestuia.

Servitoriul criminal suferi pedepșa de mörte. Vandermylen își perdu urma în străinătate.

Mai restă, să clarificăm, că credința aceea veche cumcă tipul asasinului s'ar oglindi în ochiul asasinului, e o superstițiune, și stă în contrast cu toate regulele fizice. Icoanele obiectelor esterne întocmai așa de puțin pot rămâne durabil pe rețeaua unui ochi ca și într'o oglindă, mutată dintr'un loc într'altul.

Vandermylen înse pörta în orbita ochiului drept un ochi de sticlă, carele era așa de natural imitat, în cât numai puțin intimi sciau despre acest defect al defunctului. Van Dyck depinse acum pe doi ochi de sticlă portretele celor doi servitori în pozițiune de asasin, așa de artificial, în cât impresiunea asupra respectivilor trebni să fie sguduitore. Aceste două mici capete de operă s'au păstrat mult timp în arhivul poliției criminale din Amsterdam, mai târziu înse au dispărut

Nicu.



în ornatele sacre, se aședă pe tronul de pe amvon și adresază Vener. Capitol următoarea vorbire:

Preavenerat Capitol Metropolitan! În-vrednicitu-ne-a Pronia cerescă de bucurii alege în șirul sărbătorilor anului trecut 1900, când biserică noastră avu sörtea, de a închia vécul al doilea de la unirea ei cu S. Scaun Apostolic al Romei.

Acest Preavenerat Capitol Metropolitan înse în decursul aceluiași an avu de a deplore mörtea alor doi membri ai săi, că în 23 Iuliu st. n. 1900 trecu la cele eterne canonicul penitențiar Antoniu cândva Vestemian, care singur mai rămase dintre cei dintâi canonici de denominațiune regescă; ér în 27 Novembre st. n. 1900 fu chemat dintre cei vii canonicul lector Dr. Ioan cândva Rațiu, care până în zilele cele din urmă ale vieții sale ostenise împreună cu noi. Fie-i țărna ușor! și partea cu dreptii.

Demnitătea de canonic lector, în sensul punctului 10 din Constituțiunile Capitolului metropolitan, avea să se împlinescă prin promoțiunea graduală a membrilor Veneratului Capitol Bobian, de aceea în conțelegere cu Veneratul Capitol cu dto 3 Decembre 1900 Nr. 6726 susternusem la locul preainalt propusețiunea pentru aceea promoțiune.

Éra canonicatul de fundațiune regescă avea să se umple prin denominațiune regescă, spre care scop cu dto 21 Ianuar 1901 Nr. 3964 ex 1900 făcusem preaumilita propusețiune ternarie.

Maestatea Sa cesarea, Regele nostru Apostolic Francisc Iosif I cu rezoluțiunea-i preainaltă de dto Viena 9 April 1901, intimată nouă cu rescriptul Escelenței Sale a Domnului Ministru reg. ung. de culte și instrucțiunea publică Dr. Iuliu Wlassics de dto 23 April 1901 Nr. 26656, s'a îndurat preagrățios a aproba și a confirma promoțiunea graduală a canonicului cantor Preaonoratul Simeon Pop Mateiu de canonic lector; a canonicului custode Preaonoratul Gavriă Pop de canonic cantor; a canonicului scoliarcha Preaon. Dr. Augustin Bunea de canonic custode; a canonicului cancelar Preaon. Dr. Vasiliu Hossu de canonic scoliarcha; și a canonicului teolog Preaon. Dr. Victor Szmigelski de canonic cancelar.

Aceeași Maestate Sacratissimă cu rezoluțiunea preainaltă de dto Budapesta 23 April 1901, intimată cu rescriptul aceluiași Ministru reg. ung. de culte de dto 8 Maiu 1901 Nr. 29733, s'a îndurat canonicatul de fundațiune regescă preagrățios a-l dării Preaonoratului în Christos Frate Ioan V. Rusu protopopului și parochului din Sibiu.

Și de ore ce în înțelesul celor prescrie în punctul 14 din Constituțiunile Preaveneratului Capitol Metropolitan, promoțiunea graduală a canonicilor de fundațiune regescă, cărora beneficiile toate trei sînt egale, se face singur prin Metropolitanul, fără ca să fie de lipsă aprobațiune și confirmațiune nouă din partea Patronului Preainalt: așa cu dto 11 Maiu 1901 Nr. 2488 am aflat în Domnul pe canonicul referendar Preaon. Iosif Hossu a-l înainta la gradul devenit vacant al canonicului penitențiar; éra pe canonicul Prebendat Preaon. Alesandru Uilăcan la gradul de canonic referendar.

În urmă prin promoțiunea graduală întâmplată în Ven. Capitol Bobian, trépta de canonic teolog devenise vacante de drept

și în faptă: de aceea Veneratul Capitol Bobian, amésurat constituțiunei sale tînînd ședința electorală în 13 Maiu st. n. 1901, alege la stalul de canonic teolog pe Frăția Sa Preaonorat și Clarissim Dr. Isidor Marcu, directorul cancelariei archiepiscopesci și secretarul metropolitan, cărnua îi și dede decret collațional, după cum aceste toate mai răs-picat se înțeleg din preainalte diplome regesci, și din promoțiunile respective collaționale decret metropolitan, cari cetescă-se:

După acesta diaconii Brut Micu și Iac. Popa cetesc decretele de promovare a Rluț Sim. P. Mateiu, Iosif Hossu, Gavril Pop, Dr. Aug. Bunea, Dr. Vas. Hossu, Dr. V. Szmigelski și Ales. Uilăcan și decretul de denu-mire a Preaon. Ioan V. Rus și Dr. Isidor Marcu. Terminată cetirea decretelor preainalte, Escel. Sa continuă:

Aceste preainalte diplome regesci, pe cum și decretele metropolitane în ședința capitulară din 1 Iunie st. n. 1901 presentându-se, cetindu-se și publicându-se s'au primit cu devoțiune omagială, respective fiésca: éra canonicii în sensul prescrielor din punctul 17 al Constituțiunilor Capitolului Metropolitan de Alba-Iulia și Făgăraș, și amésurat dispusețiunei ș-lui 3. Titlu I. al Decretelor Sinodului nostru provincial din anul 1882, au făcut mărturisirea credinței catolice după formularul prescri pentru Orientali.

La dorința expresă din partea Preaveneratului Capitol Metropolitan, mie mi-s'a dat ocaziune plăcută, ca într'acosta sf. zi de Dumineca Rusaliilor să introduc cu solemnitate îndatinată în gradurile dobândite pe canonicii înaintați, pe cum și pe cei acum constituiți, și aședîndu-i în locul ce li-se cuvine în chornul acestei sfinte biserici metropolitane, să-i fac arătați, că pe cei ce de aici încolo au să cuprindă treptele de demnitate ecclesiastică, conferite lor în sensul Sfințelor Canóne.

Rogu-te dară Frate în Christos Preaonorate Simeone Pop Mateiu canonice cantor, cuprinde scaunul de canonic lector, și ca cel ce ai servit Domnului pân'aci sub trei archierei cu multa credință, și cu rara abnegațiune, întărit cu darul lui, să fit și de aci încolo columna neclătită a acestei s. biserice metropolitane întru lungime de zile!

Binevoiesce Frate în Christos Preaonorate Iosife Hossu canonice referendar a înainta în scaunul canonicului penitențiar; deregătorii acestuia în partea-i relativă la grija tineretului, care de pe la marginile cele mai depărtate se adună la școlele noastre, o porți de mult cu îndelungă răbdare; să afli deapurarea mângăierea, că-l povățuesci la învățături sănătose, și cu mână tare-l contenesi întru cărările Domnului!

Să nu pregeți Frate în Christos Preaonorate Gavriile Pop canonice custode a cuprinde scaunul de canonic cantor, că înaintând pân' aci, pe cum în treptele demnității, așa și în vristă, n'ai sciut de obosală; întări-te vei și de aci încolo „după făgăduința vieții, care este întru Christos Isus!” (II Tim. I l.)

Apropie-te Frate în Christos Preaonorate Dr. Augustine Bunea canonice scoliarcha, și te aședă în scaunul de canonic custode. „Lucrul bun cel încredințat Frăției tale să-l păzesci prin Spiritul Sfint, care loquesce întru noi!” (I. c. 14.)

Grăbesc Frate în Christos Preaonorate Dr. Vasile Hossu canonic cancelar, de cuprinde scaunul de canonic scholiarchă; (l. c. 13.) „tipul cuvintelor celor săuătose“ avându-l, după acela îndreptă pe toți. cărora ai incredințat patrimoniul săracilor „ca acestora să le poți da brana la vreme“. (S. Matei XXIV. 45.)

Vino Frate în Christos Dr. Victor Szmi-geski canonic teolog, și-ți Iea scaunul de canonic cancelar, și păzește cu scumpătate aședămintele binefăcătorilor, ca cu toții să înțelegă, că dorim și scim să ținem samă de intențiunile salutare ale celor ce ne-au incredințat averile lor.

Mergi Frate în Christos Preaonorate Alesandre Uilăcan canonic prebendat, și ține scaunul de canonic referendar; cu fierbințala carității să stai întru ajutor Nôuē cu svatul, fraților cu ostenela lucrului, de câte ori te vom ruga!

Mângăitu-m'am Frate în Christos Preaonorate Ioane V. Rusu protopop al Sibiului, că îndurarea Maestății Sale a Preaînaltului nostru Patron, Frației Tale ca unui bărbat plin de merite în Clerul nostru, și-a dăruit canonicatul de fundațiune regescă; cuprinde dară scaunul de canonic prebendat, și ca cel ce ai servit Domnului cu rîvna apostolică sub patru arhierii, laudă-l de acum sub umbra acestei sf. mănăstiri întru lungime de zile!

Îndrănesc în urmă Frate în Christos Preaonorate Dr. Isidore Marcu directorul cancelariei arhiepiscopescii și secretar metropolitan, și intră în Veneratul Capitul, aședându-te în scaunul de canonic teolog, la care te-a chemat și te-a ales încrederea Veneratului Capitul Bobian; mulți ani ai povățuit clerul cel tînr, era mai pe urmă te făcuși și nôuē mână drăptă, și mai de aproape ajutor întru guberniul acestei arhidiecece de Dumnezeu păzite.

Să aibi mângăierea, că pe cari l-ai luminat cu învățătura sacră, pe aceia mai departe îi edifică cu exemplul blîndețelor, ca ast fel și ale lor „blîndețe să fie cunoscute tuturor ômenilor!“

Și acum Preavenerat Capitul Metropolitan! instaurat cu numărul deplin al membrilor, să invocăm ajutorul Sfintului și de viață dătătorului Spirit, al Mângăitorului trimis de la Tatăl de cătră Fiul, și pe cum a luminat, și cu zel a însuflețit pe Sfinții Apostoli și pe învățaceii Domnului, așa să vina într'acesta sfiută zi a Rusaliilor și peste noi, și peste toți cei incredințați grijei noastre, ca și noi așiderea ca și aceia ródă multă de mântuire să aducem, și dacă „trăim cu Spiritul (Domnului), cu Spiritul să și umblăm“, ca cel ce ne-am învățat de la S. Apostol Pavel, (Galateni V. 22), că „rôda Spiritului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă rădarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndețele, înfrinarea poftelor. „În potriva acestora,“ cari ast fel de ródă aduc „nu este lege“, carea să mustre și să pedepsescă, „și de ve purtați cu spiritul, nu sînteți sub lege“, (l. c. 18.) că răsplată ve așteptă, era nu pedepsele legii călcate.

Acésta răsplată să o dobândim cu pâr-tinirea preasfintei Dómei Nôstre, de Dum-nezeu Născătorei și pururea Feciorei Mariei, ca să laudăm pe Fiul împreună cu cel fără de început al lui Părinte, cu preasfintul și

bunul și de viață făcătorul Spiritul lui; acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Fie care dn canonic, la ocuparea sėan-nului sėu era viu salutat de numerosul public. Special au fost intimpinati cu caldura si aclamati noii canonici. După ce choral cantă un întreit, „să trăiescă!“ Iea cuvîntul Rsmul Sim. P. Matei și mulțumesc Mitropolitului pentru rara sollicitudine ce a dovedit întru completarea stălelor vacante. Mulțumesc Maestății Sale pentru preaînalta denumire și salută cu căldura pe noii canonici. Nesfîrșite aclamări acoper ultimele cuvinte, după cari se și începe sf. liturgie pontificată de Mitropolitul cu asistința alor 14 preoți și 2 diaconi.

După sf. liturgie a fost recepțiune la di preposit, restaurat puțin din morbul, în care suferise.

La ora 1 a fost prânz la În. Pr. Sf. Domn Mitropolit.

### Mulțumită publică.

Subscriși curatori ne rugăm, să ne da-ți loc în prețitul nostru ziar „Unirea“, ca în numele credincioșilor din parochia noastră Nierța, districtul protopopesc Almaș, să aducem sincerile noastre mulțumite zelului și neobositului nostru preot On. Eliseu Meseșan, care în anul trecut, vădend miseria, în care ne aflăm, prin o grindină descărcată asupra otarului nostru, în 11 August 1900, care ni-a zdrobit așa toate sămănăturile cât mulți au rămas, fără pâne — au dăruit din salariul sėu doceantal, pentru zidirea școlei, suma de 120 corone, adecă una sută douăzeci corone. Dumnezeu să-i dăruescă îndelungă viață, ca tot de una a ostenit cu cuvîntul și cu fapta, pentru binele nostru, înflorirea bisericii și a școlei, deșteptându-ne și îndemnându-ne la fapte bune. Er în timp de 16 ani cât a funcționat și ca învățator, ne-a luminat și deșteptat pruncul, înființand cor cu dēnșii, spre fala și bucuria noastră, a tuturor.

Tot cu acésta ocaziune, aducem sincerile noastre mulțumite bravilor nostri credincioși, Vasiliu Popița alui David, și soției Elena născută Negrea, cari deși din servitor și nemoștenind avere de la părinți, și în stare materială cam scăpătați, totuși avend inimă bună cătră sf. noastră maica biserică, a cumpărat pe sama sf. noastre bisericii un luster de bronz aurit, foarte frumos, cu 18 luminări în preț de 160 cor., care pentru noi și biserică noastră, e de totă frumșeta, ca și care numai la orașe, în bisericile cele mari se pôte afla, er acum se promise cu 10 corone, la zidirea școlei. Er bravul nostru jude comunal Ioan Ranta (Butica) și soția Dsale Dochița născută Mastan, au cumpărat pe sf. Prestol un feșnic aurit frumos cu 5 brațe, cu suma de 30 corone, care înfrumșetază întreg altarul.

Tot din sinul credincioșilor nostri frații Măstănesci, anume Onuț, Vasiliu, Petru și Gligor Mastan, au cumpărat un prapor negru pentru morți, pe lângă suma de 20 cor.

Er On. Dómnă preotese încă a dăruit pe sama sf. noastre bisericii, trei perdele țesute frumos în ușile altarului mai multe ștergure și a contribuit și colectat de la muerile evlavioase din parochia noastră și jur, suma de 30 cor., cu cari s'au cumpărat o cruce de argint pe prestol.

Bunul și înduratul Dumnezeu, acestor buni creștini și creștine, să le răsplatescă însuși și să le facă parte de bine, atât în lumea acésta, cât și în cealaltă, ca să ai pótă face ast fel de lucruri bune, frumoșe,

plăcute înaintea lui Dumnezeu, pe sama sf. noastre biserice și să aște câț de mulți imitatori în mijlocul poporului nostru.

Dăt Nierța, 19 Mai 1901.

În numele credincioșilor:

Gligor Mastan, cur. prim. Ștefan Trebe, Elie Trebe, Toma Cărabă, Gavril Gordea, Vasiliu Trebe, curatori.

## Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În favorul sfintei biserici din parochia noastră Șoroștin, au contribuit următorii: Victor Maior cancelist advocațional Blaș cu 2 corone; și credinciosul N. N. în loc de „poménă“ pentru un scump al sėu decedat 10 cor.; Niculae Bian 4 c.; Mihailă Bugner 2 c.; Ioan Coțiofan 2 cor.; Petru Sitea crsnic 2 cor.; Achim Bian jun 1 cor.; Iar Șofron Stoia a cumpărat un Euchologiu ed. nouă legat în piele și aurit în preț de 7 cor. 60 fill.; Niculae Lăpădat neorustic a procurat un liturgier în preț de 6 cor. 40 fill.; Ioan Coman din parochia Tapu, a donat pentru s. biserică a noastră un „Ochtoich mare“ în preț de 8 cor. 40 fill. — Dumnezeu le răsplatescă nobilele lor jertfe, cu bunurile celea ceresci și să fie exemple de imitat și celorlalți credincioși din parochia mea. — Șoroștin 28 Mai 1901. Valeriu P. Maior, preot gr. cat. român.

Directorul fundațiunii Șulțane a ținut Sămbătă ședință, aprobând rațiunile anului 1900 preliminarul pe 1901 și toate lucrările făcute în interesul fundațiunii. Dintre membrii directorului au fost de față Ilustri Dni Iosif Pop și Ioan Mezei, juđi de curie în Budapesta, George Pop, director de finanțe în Nyiregyháza, Iuliu Bardosi, insp. scol. pens. și Bas. P. Harșan, adv. Sibiu Ioan Simionas, preș. la sedria orf. în Deva, Patriciu Barbu, adv. Reghin, Vas. Zehan, adv. D.-S.-Martin și Dr. Ales. Pop, medic arch. Blaș.

Fredici. Măne Duminecă la 9 crt. va predica în biserică catedrală di Vasile Moldovan, canc. metrop.

Concurse. Până la ziua de 15 Iuliu n. se publică concurs pentru ocuparea stațiunii învățătoresci din Grebenișul-de-câmpie, distr. Pogăceua. Emolumentele sînt: cuartir, grădină, 400 cor. repartiție și 200 cor. din venitul unei table comasate.

Soiri militare. Joi dim. a sosit aici șeful statului major al armatei Feldzeugmeisterul br. Beck însoțit de Feldmarschalul Pitreich, de gener. Kummer, Ziegler, ș. a. de colonelii Kritek, Horstein, Pflanzner ș. a., cu totul aproape 50 oficeri din statul major între ei și căpitanul Domașnean, spre a inspicia și studia terenul din jurul Blașului. Br. Beck și ajutorantii sėi au fost încuartirați la Esc. Sa Di Mitropolit, care a dat în onorea lor un prânz festiv, la care au fost invitați toți oficerii, membrii vener. capitul ș. a. cu totul peste 60 persoane. Vineri dim. br. Beck cu suita sa a plecat mal de parte călare spre Șeica-mare.

Neorolog. † La 3 Iunie st. n. la ôrele 6 a. m. a trecut la eternitate meritatul paroch gr. cat. din Rodna-nouă, vicariatul Rodnei, Ilarion Filipoiu, după un morb greu de trei luni, împărtășit fiind cu sfintele Sacraminte, după o laborioasă viață, în etate de 67 ani, servind la altarul Domnului 47 ani.

În veci amintirea lui!

## PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

### Mama sfântului Augustin.

#### XVI.

(Continuare.)

Și pe când Augustin spunea aceste lucruri omenilor celor culti și învățați îngrijindu-și stilul și sacrificând zece ani scrierei acestui cap-deoperă, pe atunci el își cântă din nou pe o altă strună a lirei sale întrégă poema sa într'un mod și mai răpitor înaintea corăbierilor și femeilor sêrmene din Hippo, cari nu se mai ostenesc a-l asculta. Luați numai a mână cele 12 cărți despre *Cartea facerii* amintite mai sus, *Întrebările*, cari tracteză testamentul vechi, *Explicarea psalmilor*, cele 124 de *Disertațiuni* asupra evangheliei sfântului Ioan și cele 12 *Tractate* asupra Epistolei prime a sfântului Ioan, și etă veți afla acolo, ca într'o conversațiune de Duminecă, conversațiune vioiă, cutezătoare, confidențială, gingașă, plină de de spirit și elocență — reproducțiunea acelei poeme mari, despre care vorbirăm mai adinea ori, și care se estinde, „ab aeterno in aeternum“, „din veac și până în capul veacului“. Marele artist și-a schimbat instrumentul, sufletul înse a rămas același și elocința sa asemenea.

Ori cât de admirabile ar fi aceste opuri, totuși e de lipsă, ca să avem înaintea ochilor întreg edificiul, ce l'a ridicat geniul lui Augustin într'u onorea lui Dumnezeu. Abia dacă am vădut o jumătate a aceluia.

Etă acum Biserica întemeiată de Christos, cetatea sfântă coborită din ceri și la ceri reîntorsă! Dar cum intră omul acolo? De unde își câștigă el puterea de a pute trăi ca călătorii al pământului și ca cetățen al ceriului? Ce putere misterioasă îl ridică inima la înălțimea chemării sale divine?

Gratia! — La acest cuvint vedem apărând un nou șir de opuri ale lui Augustin, acele neperitabile opuri despre grație, cari într'u atâta îl răpiră pe Bossuet, în cât nu mai scia cum să-l mai laude, numindu-l: „acest măiestru așa de înțelept, și așa zicând, așa de măiestru“<sup>1)</sup> „acest vultur al sfinților Părinți“<sup>2)</sup> „acest învățat al învățaților“<sup>3)</sup> „Augustin cel fără de părechia“ — „geniul gigantic, care a ajuns gradul cel mai înalt al inteligenței, până unde numai se poate ridica omul“ — „apostolul grației“ — „predicătorul predestinațiunii“<sup>4)</sup>. Acesta este într'u adevăr titlul suprem a lui Augustin la recunoștința și admirarea veacurilor. Gloria lui cea mare e, că în zece ani de lupte neperitoare și prin douăzeci și patru de opuri clasice a statorit necesitatea grației, i-a definit natura și a explicat lucrările ei misterioase. El își ajunsese chiar cōcerea geniului și a sfințeniei sale când apără Pelagiu, învățând, că omul nu are lipsă de grație, că îl e destulă voința, care de sine e bună, destul de luminată în sine însa și și care poate face tot binele. — Ei! Dar cine scia contrarul mai bine, de cât Augustin? Spiritul lui cel mare în decurs de câți ani a căutat adevărul, binele, fără a-l afla? Unde a rătăcit de parte de Dumnezeu inima lui cea nobilă? În ce necurătenii se confundase viața lui chemată de altcum la virtuți înalte?!

<sup>1)</sup> *Oeuvres compl.* t. III. p. 424; *Défense de la Tradition* etc. c. IV. c. 16.

<sup>2)</sup> *Idem* ibid. cartea IX. c. 14.

<sup>3)</sup> *Sermon* pour la vêtire d'une postulante bernardine à Metz.

<sup>4)</sup> *Défense de la Tradition*, cartea a IV-a cap. 9.

Mișcat de acésta nerecunoștință a lui Pelagiu față de Isus Christos, Mântuitorul sufletului său și al tuturor, Augustin apucă pēna și începu lupta. De altcum întrégă Biserica o cerea acésta de la el. „Mireni, episcopii, sinodele, papii — zice Bossuet — toți în fine, atât în *Orient*, cât și în *Occident*, toți își aștintra privirile spre cel ce. — după judecata tuturor, — singur posedea destulă pētrundere spre a demasca eresia pelagiană, care în astuția, subtilitate și răutate a ajuns deja cel din urmă grad, până la care pōte ajunge o rațiune depravată.“<sup>1)</sup>

Și ce cestiuni mari! A concorda libertatea voinții cu grația, meritul cu predestinațiunea, păcatul original cu perseveranța până în fine; cestiuni nemărginite și colosale, cari și din gura sf. Pavel au scos acest strigăt de uimire: „O adēncul bogăției, și al înțelepciunii și al sciinței lui Dumnezeu.“ (Rom. 11. 33). Augustin se apucă de lucru cu atâta ardore, în cât nimic nu-l pōte osteni, și cu agerime așa de pētrundătoare, cât nici un fel de subtilitate nu-l pōte încurca. Totă puterea de viață, ce l'a dăruit'o Dumnezeu — și-a întrebuintat'o aci; își întrebuintă cele din urmă și tot odată cele mai mari puteri; încă și pe patul de mōrte el scria. Dar e și perfectă, e și uimitore cunoștința misterului grației! Abia apărură cărțile lui, în dată toți recunoscūră în ele o învățatură cerescă. Toți se supun; toți tac uimiți. Însu-și bătrânul Ieronim gârbovit de povara ostenelelor sale își depune pēna sa cea fatală atōtor eresii și nu mai zice nimic alta, de cât, că după Augustin nu mai are ce zice. În fine Biserica îl declară de Doctor al grației și ca să-și exprime admirarea sa față de el, îl numește: *Divus Augustinus*, (Dumnezeescul Augustin).

Pe când studia ast fel ca teolog consumat și ca filosof natura grației statorind adevărata ei relațiune față de libertatea voinții, precum altă dată a fost statorit relațiunea dintre rațiune și credință, — pentru că proprie cestiunea e tot aceeași — el scrutăză cu diligență și consideră ne încetat și diversele canale, prin cari grația își vērșă apele sale cele vii în omenime. Aceste canale sînt sacramentele! — Augustin le-a studiat, sau apărut, sau le-a cântat mai pe tōte. *Botezul*, care e într'nsă legătură cu păcatul strămoșesc însuși îl face obiect unei discuțiuni foarte serioase.<sup>2)</sup> *Mirul* (confirmațiunea) care atunci se conferia de o dată cu botezul, și el la olaltă le tracteză.<sup>3)</sup> *Penitența* ca sacrament<sup>4)</sup> o-a studiat cu o putere și o logică deosebită — ér ca virtute<sup>5)</sup> cu o gingășiă sublimă lăsând penitenților pentru tot de una de moștenire exemple frumoase de părere de rău, în cari numai David l-a fost întrecut Față de s. *Eucharistia* el avea o iubire nemărginită; la primirea sfinței cōmunicături se pregătia cu atari rugăciuni pline de teologie, încât Biserica latină și astăzi le mai întrebuinteză.<sup>6)</sup> În contra manicheilor a apērat indisolubilitatea, unitatea și sfințenia *căsătoriei* și în mai multe epistole preamărește frăgețimea, curățenia și pacea ei sub jugul lui Christos.<sup>7)</sup> *Despre ungerea de pe urmă* (maslu) și pregătirea la

<sup>1)</sup> *Défense de la Tradition*.

<sup>2)</sup> Libri VII de Baptismo. — Liber de unico Baptismo.

<sup>3)</sup> *Expositio in Psalm. 132* Libri II. — c. Petilianum. *Contra Epistolam Petilianii* lib. II.

<sup>4)</sup> *Serm.* 98, 99, 194, 275, 278, 351. *Lib. de natura boni et mali. — Contra adversarium legis et prophetarum. — De civitate Dei* liber. XX. c. 9. *Epist.* 13, 185.

<sup>5)</sup> Veți „*Mărturisirile*“ (Libri confessionum XIII.)

<sup>6)</sup> De trinitate I. III. 10. — *Con. Faustum* I. XX. — *De civ. Dei*. I. XX. *Epist.* 2. 13. *Serm.* 1—3, 6, 59, 95. — *Contra Julianum*. I. II. — *Explicatio Psalmi 33.* etc. etc.

<sup>7)</sup> De bono matrimonii I. I. De matrimoniis adulterinis I. II. De matr. et concupiscentia I. II. *Epist.* 137, 150, 200, 262.

mōrte vorbește de mai multe ori și le explică cu o durere melancolică, cu sublimitate și sēniatate nespsă.

Parcă mă dōre se trec peste aceste opuri mărețe fără a cita câte ceva din ele; dar timpul trece și încă nu am sfârșit cu opul grandios, ce voiți a descrie.

Și ore ce va eși din acésta revērsare de plōiă cerescă peste omenime? De sigur o înflorire divină! Virtuți necunoscute în vechime, cari desvoltându-se pe pământul sacru al Biserice și nedesvoltându-se alt undeva, de cât aci, vor anunța în tōte timpurile rodnicia cerescă a aceleia. — S. Augustin vorbește pe rînd despre tōte aceste flori frumoase: despre credință, speranță și iubire și mai ales despre iubire; el întrégă evangelia o reduce la iubire și de atâtea ori, în așa mod sublim o căută, în cât evului mediū nici nu și-l pōte închipui pe Aug. alt fel, de cât cu o inimă a mână. Apoi despre virtuțile mai înalte: castitate, paupertate și obediență: despre misteriele acelor suflete fermecate de frumșeța puternică a Mântuitorului, cari doresc repausul măreț al *cruci* și din aceea scot o putere mântuitoare transformătoare a neamului omenesc. Aug. ni-arată acésta transformare: omul ne aședat în demnitatea sa originală; apoi familia reconstituită, societatea devenită mai credincioasă legilor eterne a adevărului; grozăvenia păgânismului, ce se ascunde neputēdu-se hotări la mōrte; sfânta egalitate crescândă a dreptății; și, deși în anii aceia nefericiți, ce se încep cu *Ataric* și fiuesc cu *Genseric*, lumea pirăia așa zicēnd de tōte părțile, societatea sēmēna cu o corabiă, ce merge spre perire și omenimea inspăimēntată și așteptă ora ultimă. — Augustin refuză energie a crede în sfîșirea lumii, și convins, că creștinismul are putere vindicătoare de o potrivă pentru tōte ranele, el saluta peste ruinele prezentului un viitoriu mai bun și secolii, ce vin unul câte unul, liniseți și schimbați reîntorcēndu-se sub toiagul lui Christos.

Etă o idee și o schitare repede a edificiului monumental ridicat de geniul sfîntului Augustin într'u mărirea lui Dumnezeu. Totul e minunat! Imensitatea măiestroasă a planului, frumșeța măsurilor colosali, enantitatea materialului, perfecțiunea unor părți anumite atinsē de mână măiestrului atât de măiestru, cum zice Bossuet, nimic nu i-se pōte derrage, de nu pōte stilul, ce pōrtă sigilul timpului său. — De alt cum în fața unui geniū, a unei elocințe, minte și erudițiune așa de mare nu trebuie să insistăm asupra unui singur punct, de alt fel secundariū, ca nu cumva să ne rēsuie și nouē cuvintele lui Bossuet: „Presupunēnd, că și Augustin are greșeli, pe cum sōrele pete, eū nu-s demn nici a-i-le cunoșce, nici a-i-le nega; nici a-le escusa, nici a le apēra. Tot ce sciū sigur e, că ori cine va pătrunde în teologia lui pe cât de temeinică, pe atât de sublimă, scōsă din fondul lucrurilor și din impresiunea adevărului, nu va simți de cât dispreț și compătimire față de cel ce, fără de gust și fără de simț față de lucrurile înalte, se cred autorisați în urma critisării unor nimicuri mērunte, a desprețui pe S. Augustin, pe care — nu-l înțeleg.“<sup>1)</sup>

Ne putem închipui bucuria cea mare a catolicilor turburați de atâtea eresii și îngroziiți de murmurul surd al unei lumi aprōpe de perire, când vēdură eșind din pământ tōte părțile acestui monument: ađi o pētră, mână alta, în fie care zi câte un cap de operă. *O mie, o sută și treizeci de opere în 40 de ani!* Surprindere după surprindere; și uimirea, ce creșcea din zi în zi scōse strigăte de bucuriă, ce au ajuns până la noi.

(Va urma.)

<sup>1)</sup> *Défense de la Tradition*, cartea a IV-a cap. 18.

## Concursul literar

al „Nouei Reviste Române“.

Începutul secolului al XX-lea se arată încă și mai puțin prielnic literaturii de cum a fost sfârșitul secolului apus. În ultimii doi ani atențiunea publicului a fost îndreptată cu atâta încordare asupra chestiunilor politice și economice, în cât până și cele mai elementare drepturi ale literaturii au fost nesocotite. Împrejurările extraordinare, pe cari le cunoștem cu toții, au făcut, ca fenomenul, ce teoreticesc îl credeam posibil numai în viața poporilor selbatice, să-l vedem desfășurându-se în întregime sub privirile noastre. Timp de doi ani, poporul românesc n'a avut, de cât un singur gând și o singură țintă: mulțumirea stomacului, bugetul... Tote veleitățile noastre a ne mândri cu o literatură națională, s'au spulberat înaintea fricel, că se apropie ziua, în care să nu mai avem ce cheltui!

Acastă situațiune, destul de esplicabilă pentru moment, nu poate dura înse mai departe, fără a aduce după sine un prejudet îngrijitor viitorului culturii române.

Brutalității împrejurărilor este normal să se plece cel slab; dar nu inteligența unui popor energetic. Acastă trebuie să fie lupta cu totă încrederea și mai pe sus de toate, cu tot prestigiu.

E momentul ca să chemăm inteligența română, pe care o credem a fi a unui popor energetic, la îndeplinirea acestei datorii!

Literatura cere sacrificii, e adevărat; dar în schimbul ea este singura, care unesc viitorimea cu cugetul și aspirațiunile noastre. Din situațiunea de astăzi, sărăcia materială va fi cu timpul potolită și uitată; singură ea, sărăcia literară, cu care începem a ne obișnui, va fi veșnic reamintită în conștiința celor după noi. Sintem în momente de grea cumpănă, fie; dar să fim ore așa de departe reîntorși la obârșă poporilor primitive, în cât nimic să nu ne mai atingă, din câte nu au o direcție legătură cu interesul zilei, cu echilibrarea bugetului?! Și ast fel să confirmăm părerea pesimistă, după care România este o simplă colonie economică a Europei!?

Să sperăm că nu! Să sperăm, că aceste triste suposițiuni vor întâlni o protestare unanimă în cugetul tuturor Românilor.

Ca un început al acestei protestări, *Noua Revistă Română* ia inițiativa unui apel către public în următorul scop:

Există la noi, mai des câte ca la alte neamuri, destul scriitori de talent, condamnați a rămâne în umbră din cauza grelelor relațiuni, în cari trăiesc. Acești scriitori își ved cu amărăciune munca lor întreruptă și distrusă după voia întâmplării; împrejurările îi opresc de a se forma pe deplin, de a publica volume pentru a-și disputa premiile Academiei; er vocațiunea îi îndemnă să meargă tot înainte. Adevărate victime ale culturii și ale idealului, acești scriitori așteptă, și merită să fie încurajați.

„Un an de linișce, dacă ași avé numai, își zice fie care dintre dênșil, ași reuși să-mi adun gândurile, ași sci încărăți merg...“ — *Un an de linișce*, din nenorocire e greu să se asigure tuturor, dar unuia singur, celui mai talentat, acesta e cu putință, acesta se poate încerca... De aceea facem un apel călduros la publicul român, ca generositatea lui, — dacă mai există, — să ne înlesnescă adunarea sumei necesare, pentru a asigura unuia dintre acești scriitori, liberarea de sub jugul grijilor materiale pe timp de un an; și fixăm această sumă la 3.000 lei.

Numele donatorilor vor fi publicate în fruntea „Nouei Reviste“; er banii primiți pe adresa administrațiunei Revistei: Bucuresei, Pasagiul Român 20, vor fi depuși la „Banca de Scont“ până la 1 Octobrie viitor, când urmază să se înmăneze celui în drept.

Alegerea scriitorului beneficiar se va face în următoarele condițiuni.

Cu începere de la 1 Iunie până la 1 Septembrie anul curent, colónele „Nouei Reviste Române“ rămân deschise concurenților. Aceștia, — înțelegem pe cei indicați mai sus: scriitori în primăvara talentului, — vor trimite Revistei spre publicare o poezie, sau nuvelă o schiță de roman, sau teatru, etc., o lucrare, în sfârșit, pe care ei o cred că anunță mai neluodolnic vocațiunea lor literară; și pentru a le procura un relief mai pronunțat, ei vor însoți tot de-o dată fie care din aceste lucrări cu o scurtă caracterizare a momentului în care a fost produsă, din care cetitorul să potă întrevede pe cât posibil firea și felul de viață a personalității autorului.

Subiectul și genul literar rămân pe deplin la voia scriitorului; redacțiia își rezervă numai dreptul de a împedea publicarea lucrărilor mediocre, cari ar puté indirect întuneca și pe cele bune.

Judecătorii în acest concurs sint însiși cetitorii Revistei. Pătura socială, din care sint recrutați aceștia, inspiră o garanție suficientă, că gustul și nepărtinirea vor fi singuratiche criteriil, după cari se va decide succesul.

Un buletin special va însoți esemplarele Revistei cu începere de la 1 Iunie viitor și pe un asemenea buletin cetitorii vor avea să-și înscrie opinia lor.

Acesta este începutul protestării noastre în contră atmosferii grele, care apasă asupra poporului românesc de astăzi.

Dele Dumnezeii, ca aceste rinduri să întâlnească mulți cetitori, și nu numai din acei cu sufletul oboșit de calcularea reducerilor bugetare, ci și din acei înviorați de aerul cald al zilelor de Maiu: cugete generose, cari se întrevadă în podoba ce și-o dă natura în fie care primăvară un simbol al vieții poporilor...

Un popor nu e destul să trăiescă, ci el trebuie să trăiescă cu demnitate!

10 Maiu 1901.

C. Rădulescu-Motru.

## Învitare de abonament.

Este aproape generală căința, că orientarea poporului nostru cu privire la cunoștințele cari duc la fericirea eternă, lasă încă multe de dorit.

Unii zic, că vina pentru acesta o portă preoții, atât ca oratori sacri, cât și ca cateheți, și de aici apoi căța grosă pe sufletul celor mai mulți încredințați păstorirei sale sufletesc; alții iarăși și aceștia sint dintre preoți și cateheți, zic, că de unde putem noi se facem spor de dai Dómne, întru sanarea rólului de mai sus atunci, când n'avem la îndemână manualele de lipsă, dar mai ales, că nu dispunem de ast fel de îndreptare practice, din cari să putem scóte cu înlesnire cele de lipsă întru îndeplinirea uneia dintre cele mai sacre datorințe ale noastre, întru conducerea turmei noastre cuvintătoare la Dumnezéu, la adevărul cel etern.

Ca și cel mai neînsemnat ziler al sântei noastre cause pentru biserică și neam, pentru delaturarea celui mai mare rău dintre cele multe rele ce ne impresoră, consultat-am — după ale mele mărginite puteri — și un auctor și altul în această privință, atât de neîntrecut înse în felul acesta pe vastul câmp al literaturii bisericesci, ca și pe oratorul și catechetul germân Aloisü Melcher n'am aflat.

Cele o sută și cinci-zece cuvântări catechetice ale lui Melcher, sint o adevărată enciclopedie sufletescă, un adevărat magazin de nutremint spiritual, materia întregă a credinței crestine este esplicată din tóte părțile, eră spre improptirea acestor adevă-

ruri sint indicate tóte locurile s. Scripturil; cu privire la adevărurile singuratiche, acestea sunt ilustrate cu cele mai frumoșe exemple din istoria sacră, din istoria universală, și din experința de tóte zilele a genului omenesc.

Tot de ce ai lipsă și ca predicator și ca catehet, poți afla în cele trei tomuri mari ale cărții lui Melcher, ași într'insa gata scris într'un stil frumos, dulce și atât de ușor, încât te pot înțelege cu înlesnire încă și prunciil; fiind aceste vorbiri țesute cu multă îngrijire, sint atât de mădușe, încât în decurs de cel mult o óră de studiu, la olaltă cu meditațiune cu tot, poți să te pregătesci perfect ori pentru predică, ori pentru óra de catechisare, eră acesta este un avantaj fórte mare mai ales pentru oratorul sacru de la sate, carele numai așa o pote amina de pe o zi pe alta, dacă își risipește o bună parte a timpului său cu procurarea celor mai de lipsă a traiului.

Tomul I despre credință; Tom. II. despre Porunci; Tom. III. despre Mijlócele darului, adevă întrégă cartea lui Melcher, în estensiune de 70—75 cóle de tipar, imi stă gata în versiune română, concediul proprietarului am fost ferice a-l dobîndi; tustrele Tomurile sint deja trecute prin recenziune, sint deja aprobate și recomandate din partea Veneratului Ordinariat gr. cat. de Oradea-Mare, un lucru ce-mi lipsesce încă, acela este, ca să mă știu orienta cu privire la numérul esemplarelor. Doritorii de a avea cartea, să se adreseze într'o corespondență postală la traducătorul cărții în Kerüls (Cot. Arad) p. u. Szintye.

Prețul unui Tom de vr'o 20—25 cóle tipărite l-am fixat la suma de 2 cor. 20 fil. așa cred că carte românescă mai ieftină nu se pote afla azi. Am onóre a observa aici, că venitul ce va rămânea după subtragerea speselor de tipar și a portului postal, l-am destinat întreg pe scopuri culturale românesci, și așa eu nu reflectez nici la un singur ban.

Chereluș, la 28 Maiu st. n. 1901.

Augustin Târziu.  
paroch rom. gr. cat.

N. B. Tóte celelalte foi românesci sint rugate a lua și a publica notiță despre această carte.

## Bibliografie.

A apărut:

Istoria legii vechi scrisă de Dr. Victor Szmigelski, tom. I., pag. 432, prețul 3 cor. 80 fil., se estinde până la Solomon, tractând cu multă competență și în stil ales, istoria veche a poporului lui Israil din timpurile mai vechi și ținând cont de literatură biblică mai nouă. Venitul curat realizat va fi o contribuire la un fond provincial de salariare pentru preoți și învățători. O recomandăm cu căldură.

Noua Revistă Română pentru Politică, Literatură, Știință și Artă Nr. 34. 15 Maiu 1901, vol. 3. Sumarul: Cătră cetitori. C. Rădulescu Motru. — Concursul literar al „Nouei Reviste Române“. Cronica politică. Ioan A. Rădulescu. — Chestiunea evreiască în România. Filologie. Ovid Densusan. — Cum se falsifică la noi titlurile științifice. Ilie Bărbulescu. — Noi contribuțiuni la chestiunea: „Scrisu-s'a românesce înainte de ivirea propagandei Calvine?“ Literatură. Adrian Vere. — Visatoriil (poezie). Almeida. — Între pretinil. Petru V. Haneș. — Aleksandri la Sevastopol. Chestiuni de învățămînt. G. G. Longinescu. — Fizică și Chemie în școlele noastre secundare. Medicină legală. Dr. Leon. — Insecte și Medicina legală. Note și Discuțiuni. C. Ionescu. — O casă a artiștilor. Mișcarea literară și științifică. Jean Bart. — Jurnal de bord. Schițe marine și militare.

**Posta „Unirii“.**

Ticvanii mare. Achităm an. 1901.  
 Bernadea. Achit. an. 1899, până la finea an. 1902.  
 Nandra. Achit. an. 1901.  
 Agribiciu. Achit. restimpul din 1 Oct. 1894 până în 30 Sept. 1895.  
 Ernea săsescă. Achit. an. 1898.  
 Rodna nouă. Achit. an. 1901. sem. 2-lea.  
 Rechițova. Achit. anul 1897 până la finea an. 1899.  
 Felménes, Alsó-Ujfalu, Sumurduc și Gârbova de mijloc. Achităm an. 1900.  
 Iembac. Achit. an. 1899.  
 Gelința. Achit. restimpul din 1 Aug. 1899 până în 1 Aug. 1900.

Editor și redactor răspundător:

**Aurel C. Domșa.**

(14) 1-1

**Edict de licitare minuendă.**

Pentru reedificarea casei capitulare din Blaș de sub Nr. 198. se escrie licitație minuendă cu termenul de 13 Iunie 1901 la orele 9 a. m. Licitația se va ține în sala de ședință a Capituluului mitropolitan din casa capitulară de sub Nr. 7.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare se pot vedea în localul administrațiunii centrale capitulare în fiesce care zi de la 8—12 și 3—6.

Doritorii de a licita vor avea depune vadiu de 10% de la suma de strigare, care e preliminară în corône 10657-96.

Capitulul își rezervă dreptul de a alege dintre licitanți pe ori carele, fără considerare la suma oferită.

Oferte sigilate provădute cu vadiu se primesc numai până la începerea licitațiunii. Blaș, la 7 Iunie 1901.

*Capitulul mitropolitan.*

**Inserate.**

La espositiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

**Turnătoria de clopote și de metal a lui  
 Antoniu Novotny**

(34) 28-52

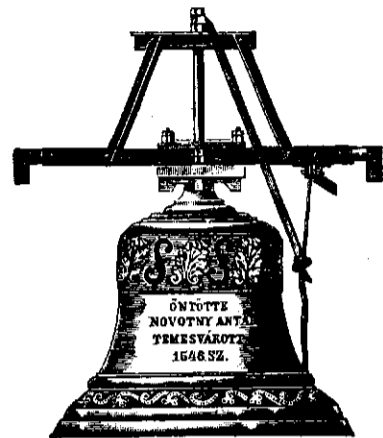
în Timișoara-Fabric



se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sînt bătute de o lature prin ceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomând

**clopotele patentate găurite**

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcînd după sistemul vechi. Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre ajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.



Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco.

**MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901.**

Budapesta—Predeal				Copșa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș			
Tren de persón.	Tren de persón.	Tren acceleraț.	pl.	Tren de persón.	Tren acceleraț.	Tren de persón.	Tren de persón.
10—	8.50	2.10	pl. Viena . . . . . sos.	1.50	1.50	6.20	2.21
8.30	5.45	9.15	Budapesta . . . . .	7.10	7.50	6.20	3.50
11.31	9.02	11.12	Szolnok . . . . .	3.22	5.32	3.25	4.33
1.33	11.33	12.47	P. Ladány . . . . .	12.54	3.56	1.12	4.33
3.42	1.48	2.11	sos. } Oradea-mare . . . . . { pl.	11.04	2.38	11.36	5.23
5.58	2.06	2.18	pl. } Oradea-mare . . . . . { sos.	10.44	2.31	11.17	2.54
4.38	3.03	2.50	Mező-Telegd . . . . .	10.07	2.01	10.42	6.15
5.20	3.45	3.26	Rév . . . . .	9.32	1.34	10.08	8.34
5.43	4.06		Bratca . . . . .	9.11		9.50	
6.31	4.52	4.16	Ciucia . . . . .	8.37	12.52	9.19	4.25
7.16	5.32	4.52	B. Huiedin . . . . .	7.54	12.20	8.37	5.39
8.06	6.24		Ghârbéu . . . . .	6.54	7.37		
8.33	6.59	5.55	sos. } Cluș . . . . . { pl.	6.13	11.01	7.11	7.19
8.50	8.30	6.11	pl. } Cluș . . . . . { sos.	5.24	10.46	6.45	1.55
9.07	8.59	6.27	Apahida . . . . .	5.02	6.27	6.27	3.02
10.14	10.29	7.26	Ghiriș . . . . .	3.40	9.23	5.12	4.55
10.44	11.16	7.50	sos. } Cucerdea . . . . . { pl.	3.11	8.54	4.43	
10.56	11.31	7.52	pl. } Cucerdea . . . . . { sos.	3.04	8.49	4.33	
11.03	11.40		Uióra . . . . .	2.58	4.27		
11.12	11.50		Vintul de sus . . . . .	2.51	4.20		
11.34	12.20	8.16	Aiud . . . . .	2.29	8.23	3.59	2.52
11.52	12.46	8.32	sos. } Teiuș . . . . . { pl.	2.07	8.06	3.38	3.56
12.24	1.43	8.37	pl. } Teiuș . . . . . { sos.	1.42	8.00	3.02	4.59
12.53	2.17		Crăciunel . . . . .	1.09	8.00	3.02	5.15
1.02	2.26	9.04	Blaș-Küküllőszög . . . . .	12.56	7.34	2.16	6.44
1.45	3.14	9.31	Micăsasa . . . . .	12.11	7.08	1.44	
2.01	5.33	9.43	sos. } Copșa-mică . . . . . { pl.	11.50	6.56	1.25	
2.15	3.48	9.47	pl. } Copșa-mică . . . . . { sos.	11.14	6.50	1.06	
2.33	4.08	10.01	Mediaș . . . . .	10.55	6.37	12.49	6.05
3.04	4.45	10.25	Elisabetopol . . . . .	10.24	6.16	12.18	6.27
3.40	5.27	10.53	sos. } Sighișoara . . . . . { pl.	9.45	5.49	11.40	
3.47	5.43	11.—	pl. } Sighișoara . . . . . { sos.	9.35	5.42	11.33	
4.03	6.08	11.14	Hașfaléu . . . . .	9.12	5.23	11.16	
5.35	7.52	12.26	Homorod . . . . .	7.46	4.23	10.03	
6.13	8.32	12.53	Agostonfalva . . . . .	7.03	3.50	9.22	
6.43	9.09	1.16	Apăta . . . . .	6.38	3.35	8.57	
7.16	9.40	1.35	Feldióra . . . . .	5.58	3.15	8.27	
8.—	10.25	2.09	sos. } Brașov . . . . . { pl.	5.08	2.45	7.48	
3.55		2.19	pl. } Brașov . . . . . { sos.		2.18	5.—	
4.40		3.01	Timiș . . . . .		1.42	4.24	
5.10		3.31	Predeal . . . . .		1.12	3.32	
11.55		9.10	sos. Bucuresci . . . . . pl.		9.15	7.50	

Notă: Orele însemnate în stînga stațiunilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii negre însemnăză orele de noapte.